

سال دوم

جلسه ۸۴

سال تحصیلی ۹۰ - ۹۱

۹۱ / ۱ / ۲۳ چهارشنبه

بحث سوم:

دو قول اصلی پیرامون هیأت های اخباری

قول اول

همه هیأت های دارای وضع یکسان است

۱. نظریه مشهور

۲. نظریه مرحوم
خویی

۳. نظریه محقق
عراقی

قول دوم

همه هیأت های دارای وضع یکسان نیست

تفاوت «هیأت» و «حرف»

حروف = برای «وجود رابط» [ربط عرض به موضوع] وضع شده اند
هیأت = برای «اعراض نسبی» وضع شده اند

بیان نظریه

اقسام هیأت

۱. هیأت «**مرکب ناقص**» = صفت و موصوف یا مضاف و مضاف الیه
۲. هیأت «**مرکب تام**» = جملات خبری و انشایی

تفاوت اول هیأت مرکب ناقص و مرکب تام

نکته

مرکب ناقصه : از نسبتی که «ثابت» و «موجود» است، حکایت می کند

مرکب تامه : از «ایقاع نسبت» حکایت می کند و نسبت را بین موضوع و محمول، ایجاد می کند

و لذا گفته شده:

وصف قبل از علم به آن، «خبر» است

و خبر بعد از علم به آن «وصف» است.

تفاوت دوم هیأت مرکب ناقص و مرکب تام

نکته

نسبت های ناقصه :

هیچگونه اقتضای «وجود خارجی» ندارند

بلکه صرفاً حاکی از ماهیات هستند لذا : گاه موجود می شوند و گاه معدوم

مرکب تامه :

اقتضای «وجود خارجی»، موجود است

و لذا یا مطابق با واقع است و یا مطابق با واقع نیست. (و متصف به وجود و عدم نمی شود)

نکته

اقسام جملات نسبت به «انشاء و اخبار»

سه قسم اند :

۱/ برخی جملات مشترک بین «انشاء و اخبار» هستند = مثل «بعثت» و «أنت حرٌّ»

۲/ برخی مختص به «انشاء» هستند = مثل «قُم»

۳/ برخی مختص به «خبر» هستند = مثل «قمت»

نکته

فرق انشاء و اخبار در «صیغ مشترک»

تفاوت در «محکیٰ عنه» !

هر جمله دارای دو محکیٰ عنه است :

۱. محکیٰ عنه بالذات :

مفهومی است که نفس متکلم، لحظه ای که می خواهد جمله (حاکی) را بیان کند، آن را تصور می کند

۲. محکیٰ عنه بالعرض :

آن عالم خارجی است که متکلم، مفهوم جمله را در آن فانی می کند
(استعمال = إفناء لفظ در معنی)

نکته

فرق محکی عنہ خبر و انشاء

کلامی متصف به انشاء و اخبار می شود که:

متکلم قصد کرده آن را در «محکی عنہ بالعرض» فانی کرده باشد.

اما :

محکی عنہ خبر : «وقوع نسبت»
محکی عنہ انشاء : «ایقاع نسبت»

جمع بندی

موضوع له نسبت های ناقصه = **وقوع** وجود رابط

موضوع له نسبت های تامه = **ایقاع** وجود رابط

✓ پس نفس بین مفاهیم مختلف، وجود رابط را ایجاد می کند

✓ و جمله های خبری و جمله های انشایی از این «ایجاد وجود رابط» حکایت می کنند

اما:

اگر محکی عنه بالعرض آن، در خارج امری ثابت بود = نسبت تامه مذکور، «خبری» است.

اگر محکی عنه بالعرض آن، امری ایجاد می بود = نسبت تامه مذکور، «انشایی» است.